

En niondeklass såg **Darwins mardröm**:

Gripande om u-landsproblematik

TEXT ANDREAS HOFFSTEN

Det föll sig ganska naturligt för en niondeklass på Ösbyskolan utanför Stockholm att gå och se österrikaren Hubert Saupers dokumentärfilm *Darwins mardröm*. Man hade tidigare under terminen arbetat med såväl Östersjön ur ett politiskt miljömässigt perspektiv samt även Afrika – en närstudie av Kenya. *Darwins mardröm* ger en bred bild av u-landsproblematik i form av en närbild av Tanzania och Victoriasjön där man planterat in en matfisk – nilabborren – en rovfisk som slår ut gamla ekosystem och därmed även levnadsvillkoren för de människor som bor runt sjön. Dagligen flygs 500 ton fisk ut ur landet och hamnar på tallriken på fashionabla restauranger i väst.

Filmen ger möjlighet till många ingångar för att belysa olika sidor av klassisk u-landsproblematik när den är som sämst och nästan enbart underställd marknadskrafterna. Filmen beskriver hur väst exploaterar ett lands naturtillgångar där samma plan som flyger ut fisken ur landet vid återvändandet har med sig vapen som säljs dyrt till rivaliserande stridande grupper på olika håll i Afrika. En ljusskygg verksamhet som filmen håller fram men aldrig riktigt visar i bild. Vi får även inblickar i hur barn får illa, prostitution och hur gamla

samhällssystem bryts itu i jakten på mat för dagen.

SYNEN PÅ HUR skulle kunna gå vidare utifrån att ha sett filmen varierade på ett spännande sätt bland eleverna när man efter visningen diskuterade filmen och sedan skrev ner sina tankar. En kille i klassen skrev: "En väldigt gripande och intressant film, det var häftigt att de bara riktade in sig på "fisken" och sen alla typer av effekter som det fick. Allt från bottendöd pga att nilabborren åt upp andra fiskar som åt alger – till gatubarn som sniffade smält frigolit från fraktlådorna. ... Superbra och gripande, skulle vilja höra mer om vapnen som smugglades in."

En annan elev hade en delvis annorlunda syn på saken: "Det är väl bra att folk i vår ålder får lära sig lite om fattigdom och sånt. Men jag tror att det skulle vara bättre om fler vuxna kunde få se filmen, vuxna kan ju göra större skillnad än ungdomar." En kommentar som fick svar på tal från en klasskompis: "Jag tycker den passar jättebra för att vi är dom människor eller ungdomar som kan förändra världen i framtiden." En annan elev tänkte likartat: "När jag såg filmen kändes det som att jag skulle vilja göra något åt alla problemen och hjälpa dom."

Just regissörens politiska avsikt med filmen noterade en elev som vaksamt skrev: "Filmen var väldigt vinklad, västvärlden var bovarna."

Nämnas bör att filmen är relativt krävande – både på grund av sitt starka innehåll där vi kommer nära människor som farit illa som resultat av de krafter som är i spel, men också för att filmen bitvis är långsamt berättad. "Jag tycker att filmen var dålig men viktig. Vi var lite för unga för filmen, man vart trött...", skrev en elev. "Den var intressant men tråkig.", skrev en tjej. Men en handfull hade lättare att engageras: "På en skala från 1-10 ger jag filmen en 9:a för att det var nog den bästa dokumentärfilm jag någonsin sett."

Sammantaget en inte helt okomplicerad film men som för flera elever blev en tankeställare, öppnade ögonen för hur världen kan vara beskaffad: "Filmen visade mycket som man inte visste existerade. Att ha läst om situationen är intressant, men att SE den var chockerande. Man kunde knappt ana att det skulle vara så hemskt."

Vi får trösta oss med att ur en smärtsam insikt inte sällan föds tankar om förändring.

Se även filmhandledning till filmen, där även tips om länkar etc står att läsa.